

מיוחד ל'המבשר'

הביקור ההיסטורי במירון

נסיעתו היחידה לפני 65 שנה, של כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א מבעלזא זיעובי"א לציון הרשב"י באתרא קדישא מירון ולשאר ציוני הצדיקים בצפת ובמירון - ער"ח מרחשוון תש"ה ■ רישומים נעלים מפי אחד המשתתפים

מספר מצומצם של מקורבים זכו להשתתף באותם ימים נעלים, כאשר חסידיו בעלזא היו מגיעים לסירוגין במשך ימי חודש תשרי לצפת לשהות בצל הקודש. חלק מהם הגיעו לימי ראש השנה ויום הכיפורים וחלקם זכו להגיע רק לסוכות ולשמחת תורה. כל אחד מאלו נשא בדרכו זיכרונות טהורים וקדושים אלו שליוו אותו כל ימי חייו. היה זה הפעם היחידה בה שהה מרן ז"ע בימים הנוראים בצפת. בשנה לאחר מכן בשנת תש"ו ביקש מרן ז"ע לשהות שוב בצפת, אולם באותם ימים החלו המאורעות והפרעות ע"י הערבים בגליל. ואכן מרן ז"ע נסע לירושלים לחודש תשרי.

"רצוני לשהות בקרבתו של רבי שמעון"
כמדי שנה בשנה בימי הקיץ, שהה מרן ז"ע בירושלים. באותה שנה, שנת תש"ד - השנה הראשונה לעלותו ארצה, שהה מרן ז"ע ב"בתי ווארשא" בירושלים ואת השולחנות הסגורים ערך בבית המדרש של החסידים בבתי ווארשא והתפלל בביתו שם התאכסן. לקראת הימים הנוראים אמורים היו לשוב לתל אביב, והקדישו לשוב כבר לקראת שבת סליחות. לאחר שבת סליחות אמר מרן ז"ע לנכדיו ר' הלל וינד ז"ל, כי ברצונו להיות על ימים נוראים בצפת וניסוקו עמו: "שברצוני להיות אין געגענט פון ר' שמעון" [רצוני להיות בסביבתו של רבי שמעון]. ר' הלל נרתע, היאך יסדר נסיעה מורכבת שכזו, שבאותם ימים לא עלתה בקלות כלל וכלל. מרן ז"ע אמר לו שיפנה לר' משה רוקח ז"ל (שהיה לו דוד בצפת והוא יסדר את העניין). באותם ימים התגורר החסיד ר' משה רוקח ז"ל בעיר פתח תקווה, ולצורך פרנסתו קיים לו חנות בתל אביב. מדי יום לפנות ערב טרם שובו לפתח תקווה נהג לעבור דרך בית מרן ז"ע ולהתפלל שם מנחה. באותו יום שם ר' משה לב כי ר' הלל וינד רוצה ממנו דבר מה. לאחר תפילת מנחה ניגש אליו ר' הלל ויחד פנו לחנותו של ר' משה [שם ה' מכשיר טלפון] וצלצלו לסדר אכסניה בשביל מרן ז"ע בצפת. כשנכנס הנח"ק מבילגורייא ז"ע לבקש ממרן ז"ע שלא יטרח לצאת לדרך ארוכה שכזו, הרגיעו מרן ז"ע והביע את רצונו להגיע לצפת לימי חודש תשרי.

חביות הזהב של הרה"ק ר' אהרן מטשרנוביל

ואכן, לקראת ראש השנה יצא מרן ז"ע מתל אביב לצפת,

עליו שעלה ורכן על ההר כבר בהגיעו לקצהו של ההר. במאמר זה אנו מנסים לגעת בקצה קצהו. להעביר חופן דיו מן הקולמוס ע"ג הנייר, ברישומי קודש מעת ביקורו היחיד וההיסטורי של כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א מבעלזא זיעובי"א, בציון הק' באתרא קדישא מירון. הייתה זו נסיעה שנחרטה היטב בלב המשתתפים הבודדים שזכו לכך. בעזרת עדי ראיה אנו רישומים כאן את קורות אותה נסיעה ותיאורי ההוד מראות מעמד התפילה במירון. היה זה בחודש תשרי שנת תש"ה. באותם ימים נוראים ומעדי הקודש של שנת תש"ה - השנה הראשונה לעלותו של מרן ז"ע ואחיו הנח"ק מבילגורייא ז"ע לארץ הקודש - שהה מרן ז"ע בעיר המקובלים צפת ת"ב. בימי הסליחות שהה מרן ז"ע בירושלים עיה"ק, כאשר לפני ראש השנה ביקש לנסוע לצפת לשהות שם בכל ימי ירח האיתנים.

עמיקא וסמירא הינה מירון, ולא מילתא אושא. בפרט בעידנא דיומא דהילולא קדישא של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיעובי"א, ליג בעומר. יום של שמחה, יום של גילה ברעדה, עידנא דחרושתא בו מתמזגים ונכרכים זה בזה יום הכיפורים בתוך הבית ושמחת תורה מחוצה לו. כל לב יהודי פועם הומה ביום קדוש ומסיר זה, ואילין מיליה יהון לרקיעא. לבבות יהודים נמסים ונשפכים שם כמים, הלב נעשה כדונג בתוך עצמותם ותפילתם עולה וביקעת עד לכיסא הכבוד בזכותו של האי תנא קדישא. התפילה במירון כמו השמחה הפורצת ועולה סאתה אלו דברים ייחודיים שקשה לתארם עלי גליון.

צדיקי עליון היו מגיעים להתפלל על הציון הק' ושם התהלכו כמלאכי עליון. בדחילו ורחימו היו מוכננים תפילותיהם במקום קדוש זה. עוד מימיו של בעל האור החיים הק', כפי שמסופר

רבינו בירושלים. בשנה הראשונה להגעתו לארצה'ק

...**"בהקשר להתנא האלוקי**
רבי שמעון בר יוחאי זיעוכי"א,
מסופר שפעם ישבו קבוצה
מחסידי בעלזא ביום כ"א אדר
ושוחחו בינם לבין עצמם,
בעניינא דיומא ועל היא"צ של
הרה"ק רבי אלימלך זיעוכי"א.
נמנו וגמרו מאחר ואינם יכולים
להיות בליז'ענסק, יסעו למקום
קדוש אחר, ונסעו לאתרא
קדישא מירון לציונו של רשב"י
זיעוכי"א. למחרת כשחילק כ"ק
מון מהר"א זי"ע לחיים, שלח
לחיים לאברכים שהיו במירון,
ואמר: רואים עליהם שהיו במקום
קדוש..."

קברים, אפילו אוף קברי צדיקים".
 מכיוון שכך נדחתה הנסיעה אם כן עד לאחר שבת
 בראשית. ואכן ביום שני פרשת נח, ערב ראש חודש חשוון
 תש"ה, יצא מרן זי"ע מצפת להתפלל על הציונים הק' בצפת
 ועל הציון הק' במירון. הייתה זו הנסיעה היחידה של מרן
 זי"ע למירון, בעת שהותו כאן בארץ הקודש.

מסע הקודש

מספר ר' שמעון יצחק שיחי: "בשעות אהר"צ יצאנו
 למסע הקודש. השירה שגלוותה למרן זי"ע מנתה כעשרים
 איש, אלו זכו להשתתף בנסיעה והצטרפו בשלושה רכבים,
 כאשר פניהם מועדות בראש וראשונה לעבר בית החיים
 בצפת, מקום מנוחת האר"י הקדוש ותלמידיו.

אל המסע הצטרף הרה"ח ר' בערל וילברמן ז"ל מצפת
 (שכונה: ר' בערל צפת"ר). ר' בערל שהתגורר בצפת היו
 נהגיו לו הדרכים והכבישים והוא התמנה בכדי להדריך
 ולכוון את הקהל במקומות קדושים אלו.

"משהגיעו לראש הר"ה של ביה"ח העתיק בצפת, ומרן
 זי"ע היה בתוך הטובות, המבונות הגיעה אל מרומי ההר
 עד המקום שניתן היה להגיע אליו במכונית. למותר לציין
 כי כבישים מסודרים לא היו אז עדיין וכן דרכי הגישה לא
 מותקנות כהיום.

"מיד בהגיע מרן זי"ע למקום, יצא מן הרכב בו נסע
 והתיישב על כסא קדשו במקום סמוך וגראה אל מול מקום
 מנוחת הצדיקים. מרן זי"ע החל בתפילה חרישית, כאשר
 בינתים הקהל שהשתתף בנסיעה ירד במורד בית החיים
 לציון האר"י ז"ל וציון מרן הבית יוסף ז"ל ושאר הציונים".
 הרה"ח ר' חיים ברוך פינק שליט"א שאף הוא השתתף
 בנסיעה זו, מספר ששמע כי מרן זי"ע התבטא אז באותו

להיות שם בימי חודש תשרי, בראש השנה, י"כ, סוכות
 ושמחת תורה. בראש השנה התקיימו תפילות בקלויז של
 חסידו מטערנאביל של מרן הרה"ק ר' אהרן מטערנאביל
 זי"ע והרה"ק האדמו"ר בעל ה"צמח צדק" מוויניץ זי"ע. על
 הקלויז התבטא מרן זי"ע על חשיבותו של בית מדרש זה
 ואמר: "ר' אהרן מטערנאביל זי"ע האט געשיקט מעטער
 גאלד צו האלטען דעם בית מדרש" ור' אהרן מטערנאביל
 זי"ע היה שולח חביות של זהב להחזקת בית מדרש זה. ביום
 שני של ראש השנה הלך מרן זי"ע לתקיעות שופר ותפילת
 מוספין בבית המדרש של חסידי צאנז. ביום הכיפורים וכן
 בשמחת תורה התפלל מרן זי"ע וערך את ההקפות בביהמ"ד
 של חסידי ליובאוויטש. מקום האכסניה היה ב"מלון
 מרגלית".

בין המשתתפים שזכו לשהות בצל הקודש בשמחת תורה,
 וגם השתתף באותה נסיעה מרומטת למירון, הוא הרה"ח ר'
 שמעון יצחק רביצ' שליט"א מירושלים, המשתף אותנו
 בשיחה מיוחדת על אודות הימים ההם:

"בעיצומם של עשרת ימי תשובה, נכנסו הנה"ק
 מבילגורייא זי"ע ומספר מקורבים אל הקודש פנימה, ביניהם
 הרה"ח ר' דוד בלום ז"ל שארגן את כל הנסיעה, והגיעו למרן
 זי"ע לנסע לאתרא קדישא מירון להשתטח על ציון התנא
 האלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

"השיב להם מרן זי"ע כהאי לישנא: "אטור לכם, רבי
 לייבלי איינר היה הולך לבוש בשמריימל לראשו כל אותם
 הימים, עשרת ימי תשובה וימי ירח האיתנים. מותר לי
 אפוא לנהוג בימים אלו יום טוב, ולא לפקוד קברים, אפילו
 קברי צדיקים". (ראו: טווא אייך זאגטען או ר' לייבלי איינר איז
 געגאנגען אנגעטון דעם שטרייטל אין די טעג, מעג איך
 דאך האלטען א יום טוב די טעג, און גיט גיין אויף קיין

מנהגי בעלזא

יכול לר', דאם האדם מתחיל לקדש ולטוהר עצמו, ועושה
 שני שלישים מן המצוה, אז הקב"ה בטובו ובחסדו הגדול
 מסייע לו ועושה את השליש הנז', ובוהו הוא יתברך מקיים
 הידור מצוה עד שלישי.

והנה בל"ג בעומר, כבר עברו שני שלישים מן
 החמישים יום שאנו מופרים לעומר, אם כן הקב"ה עושה
 הנס, והיו כאלו כבר היום יום המישים, וכבר הופיע
 האור הגדול של התג הקדוש - הוא חג השבועות, אל
 חדרי ליבנו.

ואפשר, שזה טעם ברמז במה שהעומר היו מנחתו
 כפולה (ויקרא כג, יג, וברש"י), דהנה אטור חז"ל (עוקצין
 פ"ג ט"ב): "עתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק
 ש"י עולמות", ו'עמר' בגימטריא שלו ש"י, ושני פעמים
 'מנחה' הם שני שלישים מן ש"י, ולרמז בא, דאם האדם

"שמעתי מפי ירדיו הרב החריף מו"ה זלמן שור
 כ"י מסה קהילתנו (דוקלא), ששמע מפי החסיד מו"ה
 וואלוויש דיין דקהילת אולניץ, שהיה פעם אחת בל"ג
 בעומר אצל הרה"ק מוהר"ש מפעל, והיו אז הרבנים
 המאונים הקדושים מו"ה חיים האלברשטאם מצאנז
 ור' שלום הלוי אבד"ק קאמיניץ זי"ע, ובתוך הסעודה
 פתח הרה"ק מבעלזא את פיו והתחיל לומר דברי תורה
 מעניינא דיומא, והר"ר וואלוויש הנ"ל אטר לו כל הדרוש,
 אך הר"ר זלמן אינו זוכר כולו, ורק אפשר קצת מדבריו
 הקדושים. ואלה הדברים אשר דיבר בקודשו:

הנה, אטור חז"ל (ב"ב ט, ב): "בהידור מצוה עד שלישי
 במצוה". וידוע דהש"ת מקיים כל התרי"ג מצוות, ואיך
 הוא מקיים הידור מצוה עד שלישי. אך נראה, דידוע מה
 שאטור חז"ל (קידושין ל, ב): "ואלמלא הקב"ה עזרוו אין

מנהגי בעלזא ביום ל"ג בעומר

ביום ל"ג בעומר מרבין בהדלקת נרות, וכן יש מנהג
 לירות בקשת, וכפי שמבאר עניינים אלו בספה"ק "בני
 יששכר".

בשנים האחרונות מדליקים מדורה גדולה ברחבה ליד
 בית המדרש הגדול, וכ"כ מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א
 עומד ומביט בה מתנוחטתה של ביתו נאוה קודש. וכן
 לפעמים יורה בקשת במשך היום.

עריכת שולחן לכבוד ההילולא

הרבו בו ביום בשמחה, הרה"ק מבעלזא ערכו טיש
 ביום זה ואטור דברי תורה מעניינא דיומא, ואמנם כ"ק
 מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע כבר נהג כן, כמסופר בספר
 'דובר שלום' בהל"ל (אות כב):

"הצריך לישועה שייך לציונו של התנא רשב"י"

פעם סיפר מרן מהר"א מבעלזא ז"ע שאביו, מרן מהר"ד ז"ע, היה מדבר מגדול השמחה שיש בל"ג בעומר על ציון הרשב"י, וסיים מרן ז"ע: עם איז א גלייכע זאך, שמי שצריך לישועה שייך לציונו של התנא רשב"י ויפריש שם צדקה לעניים.

סיום הש"ס

מקדמת דנא בעיר בעלזא, בעת עריכת השולחן הטוהר עשו הבעלי-בתים סיום הש"ס, ולמחרתו ביום ל"ד בעומר עשו הבחורים סיום הש"ס בהגרויסע שטוב. מרן מהר"א מבעלזא ז"ע היה מחלק לעיקר און בראשית לרגל הסיום, בשנת תשי"ד חל ל"ג בעומר בערב שב"ק, ועריכת השולחן עם הסיום היה בליל ששי. ברם גם למחרת בערב שב"ק אמר מרן מהר"א ז"ע שהוא רוצה לעשות עוד סיום, ושאל אם יש עניים.

אחד שיש לו מסכת לסיום, ואכן נמצא אחד שאמר שיש לו לסיום מסכת ביצה. ומרן ז"ע לא נטל ידיו לסעודה, רק הקהל. ובעת הסיום אמר מרן מהר"א ז"ע בידו עם המסכים, ובכל פעם אחד איזה תיבות אמר מרן מהר"א ז"ע "משילין פרק חמישי ביצה".

כן היה הרבה פעמים. וכשסיים אמר לו מרן ז"ע: תום! וועל איך דיר נישט הייסען זאגען דער נאנצע נאר דעם אנהייב, וצויה גם לסיום את הרבינו חננאל. ולבסוף אמר לו מרן ז"ע: ער אור צדיק ליינען די גמרא.

שני ניגוני "בר יוחאי"

בטיש שרים "בר יוחאי" בניגון אישי, ואח"כ בה'ועלעסט ניגון הידוע, ואח"כ בניגון אחר. בבעלזא לא הסתמרו מפסח עד חג השבועות. גם לא בל"ג בעומר. מלבד קטנים שהגיעו לגיל שלוש בתקופה זו, קודם או אחר ל"ג בעומר.

מביא שני שלישים מן המצות, או הוא זוכה לנחול ש"י עילמות, שהוא נישטאריא מן "עמר", והאריך עוד בדיושים נעמים ובדברים העומדים ברומו של עולם לערך שלושת רבעי שנה.

והרה"צ מצינו ישב בכל מושך העת נשענו על השולחן ושתו ידיו על מצחו, והרה"צ מקאמינקא זלזו עיניו דמעות כשנאף מים רבים, והרה"ק מוהר"ש ז"ע לא היה מגיע בשפתיו ובשום אבר, ומניו בוערות כלפיד אש, והקול היה יוצא מן הגרון, וכמעט היה יכול לוטר, כי רוח ה' דובר בו ועלתו על לשונו. עכ"ל הדובר שלום.

והרה"ק ר' איציק'ל ממשטוארסק זצ"ל סיפר, שפעם אמר מרן מהר"ש ז"ע על עיצומו של יום ל"ג בעומר שהוא "יום גדול". ונענה בנו הרה"ק ר' וונדל זצ"ל: "אני יודע". אמר לו אביו: נו... (תנינו שיאמר מה שיוצא). נענה ואמר ר' וונדל: "הוא כמו יום כיפור". אמר לו אביו, מרן מהר"ש: "האסט געטראפן" – כלומר, יפה כיוונת (טובא בל"ג אורות).

מעמד זה הוא רואה נכחו את קבר זקנו בעל "מעשה רוקח" ז"ע.

רגעים נעלים באתרא קדישא מירון

מצפת פנו בנסיעה לאתרא קדישא מירון. מספר ר' שמעון יצחק: "מיד בהגיע מרן ז"ע למירון נכנסו כל הפמליא למערת הרשב"י. מרן ז"ע נכנס דרך החצר כאשר בשער הכניסה הוזהר ר' בערל צפת'ער על מקום ציון התנא רבי יצחק (תלמיד הרשב"י מהאירא המוכר בזהר) הנמצא תחת לגג שבין החצר החיצונה והפנימית, ואמר כי על פי המקובל טעון במקום התנא רבי יצחק".

"מרן ז"ע נעצר במקום, אך ספאת החושך ששרר בתוך מערת רבי יצחק לא הייתה האפשרות ליכנס. מכיוון שכך רצתי והבאתי מתוך האוהל שני ציון ר' אלעזר ברבי שמעון, צלוחית עם נרות בכדי להאיר את המקום. אולם מתוך ריצתי שנחפזתי להביא את הנרות, נפלת ארצה וקערה הזכוכית עם השמן נפלה לארץ ונתצה לריסוסים, אני נחבלתי ביד וריסוס אחד הותיר צלקת על אצבעי עד היום". בינתיים עמד מרן ז"ע מחוץ למערת הציון ונשא תפילה חרישית.

אחר המשיכו ונכנסו אל פנים המערה. ר' שמעון יצחק מציין, שכפי הודיע באותם ימים הייתה הכניסה למערת הרשב"י רק מכיוון החצר הראשית. במרכז היה שער לאוהל ציון רבי אלעזר ברבי שמעון [שנקרא, טענתו של רבי אלעזר ברבי שמעון] משם היו פונים למערת רבי שמעון בר יוחאי.

הכניסה לשם הייתה היכן שכיום ממוקם המעבר הקמור בין מקום המגן בין הספרדים לאולם היציאה מכיוון מרפסת הכתנים, בתוך אותה מערה שהייתה אסוטה ללל חלונות וללא פתחים, ממוקם הציון הקדוש, וזו הייתה מערתו של רבי שמעון. "משכננו מרן ז"ע לתוך המערה, התיישב על כסאו ופתחו באמירת תהלים. לפני התיבה עבר הגדיב הרה"ק ר' דוד בלום ז"ל, שמיטן נדבית לבו את כל הוצאות הנסיעה. במשך שעה

ארוכה אמר הציבור בהתעוררות עצומה את פרקי התהלים. בהוראות מרן אמרו מפרק א' עד קאפטייל י"ז. לאחר שסיימו את אמירת התהלים ושונו במערה עוד מספר דקות. לאחר מכן התקרב מרן ז"ע לכיוון הציון הקדוש בתפילה חרישית.

"כשסיימו והגיעו זמן תפילה המנחה, בקשו ממרן ז"ע להתפלל תפילה מנחה. הקהל נכנס לחדר הגדול, מקום טוחת כבודו של רבי אלעזר בר"ש, ושם התפללו תפילה מנחה, כאשר הנביא הרה"ק רבי הלל וינד ז"ל משמש כבעל תפילה.

"אחר תפילה המנחה פנה ר' בערל צפת'ער, [ר' בערל וילברמן ז"ל בנו של רבה של צפת] ואמר למרן ז"ע, כי מנהג המקום הוא לשורר זמר "בר יוחאי" בגמר התפילה".

מרן ז"ע שמע זאת והורה לקהל לומר "בר יוחאי". מרן ז"ע התיישב על כסאו בצידו הימני של האולם והורה לקהל לפתוח בשירה, כמנהג אתרא קדישא הדין. המשתתפים ובניהם הגה"ק מבילגורייא ז"ע אחוז איש ביד וצעדו והשתלבו במעגל שירה בזמר פזמון "בר יוחאי" בניגון העולם.

"לאחר מכן עבר הקהל בסך, כל אחד בתורו ניגש אל מרן ז"ע להוכיח את עצמו ואת בני ביתו. גם מתי המעט שלא מבני החבורה, שהתמול מזלם ושהו או במירון, ניצלו את הדמעות הפז וניגשו אף הם לטיול שלום ולהוכיח עצמם". היה זה מעמד טראגדי, בחלל האוויר הורגשה ההודמנת היקרה שנעזרה במקום.

לאחר שסיימו פנו בחזרה לצפת, והגיעו בשעה מאוחרת לעיר. מספר ר' שמעון יצחק ה'ו: "מכיוון שהיו אך שלושה מכונות שחזרו לצפת, ומספר אנשים ביקשו להצטרף לנסיעה חזרה ממירון לצפת, נתפסו כל המקומות כאשר כולם נדחפו בכדי למצוא מקום. מרן ז"ע הורה שלא יתחילו בנסיעה עד שיהא לכולם מקום נסיעה. אני שלא נדחפתי נותרתי מן האחרונים". באותה הודמנות הורו לר' שמעון יצחק ליכנס לרכב של מרן ז"ע, וכך זכה בזכות עצמו זו. "לנסוע ממירון נסעתי

עד צפת במכונית יחד עם מרן מהר"א ז"ע והגה"ק מבילגורייא ז"ע. "בדרך במכונית, הוכיחו לפני מרן ז"ע הזכרות לברכות וישועות. כמ"כ הזכרות אף אותי ואת בני משפחתי לפני מרן ז"ע".

"רואים עליהם כי היו במקום קדוש"

בהקשר להתנא האלוזי רבי שמעון בר יוחאי ויעו"א, נוסף כי מסופר שפעם ישבו בקבוצה מחסידי בעלזא ביום כ"א אדר ושווחו בינם לבין עצמם, בעניינא דיומא ועל ה"א"ץ של הרה"ק רבי אלימלך ויעו"א. נמנו וגמרו מאחר ואינם יכולים להיות בליו"ענסק, יסעו למקום קדוש אחר, ונסעו לאתרא קדישא מירון לציונו של רשב"י ויעו"א. לטחנת כשחילק כ"ק מרן מהר"א ז"ע לחיים, שלח לחיים לאברכים שהיו במירון, ואמר: רואים עליהם שהיו במקום קדוש.

תורות למכון "אור הצפון", על עזרתם הטובה.

רבנו בשכונת "בתי וורשא", בה שהה רבנו בשנותיו הראשונות בארצות

ביהמ"ד צאנז בצפת. שם התפלל רבנו ביום שני של ר"ה

רבנו בירושלים